

Ärende M2022/02272

Regeringskansliet
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.nm@regeringskansliet.se
alexandra.venander@regeringskansliet.se

REMISSYTTRANDE

Svensk Kärnbränslehantering AB:s remissyttrande över Miljödepartementets promemoria M2022/02272 angående ändrade bestämmelser om arbetstid för vattenverksamhet

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har bildats av bolagen inom den svenska kärnkraftindustrin och har till uppgift att ta hand om allt radioaktivt avfall från de svenska kärnkraftverken. Uppdraget är ett av Sveriges största miljöskyddsprojekt vars mål är att trygga en säker hantering för både människor och miljö.

SKB har beretts tillfälle att yttra sig över Miljödepartementets promemoria M2022/02272 angående ändrade bestämmelser om arbetstid för vattenverksamhet. SKB inkommer genom detta yttrande med bolagets synpunkter och kommentarer.

A. Sammanfattning

1. SKB **tillstyrker** förslaget om förlängd arbetstid för vattenverksamhet.
2. SKB **avstyrker** förslaget om obligatorisk omprövning av återstående arbeten i vatten, eftersom i) förslaget riskerar att leda till onödiga och kostsamma omprövningar, och ii) gällande regler tillåter en adekvat omprövning av befintlig verksamhet.
3. SKB **avstyrker** förslaget om ändrade tider för att anmäla oförutsedda skador såvitt det avser ändringen som möjliggör att ett nytt anspråk på ersättning avseende samma skada får tas upp för prövning om det föreligger särskilda skäl, eftersom det inte föreligger skäl att frångå gällande regler om i) anmälan av oförutsedd skada och ii) rättskraft.

A.1 En förlängd arbetstid för arbeten i vatten

4. SKB tillstyrker förslaget.

A.2 Obligatorisk omprövning av återstående arbeten i vatten

5. SKB avstyrker förslaget om obligatorisk omprövning av återstående arbeten i vatten av följande skäl.
6. Ett skäl till att förslaget innehåller en regel om obligatorisk omprövning är att möjliggöra en enklare och mer kostnadseffektiv möjlighet till att justera villkor under arbetets gång än under de möjligheter som idag finns i 24 kap. miljöbalken. SKB delar inte denna bedömning, utan anser att möjligheterna till omprövning av villkor som anges i 24 kap. miljöbalken är tillräckliga för att möjliggöra nödvändiga omprövningar av villkor när verksamheten är tänkt att bedrivas under lång tid. Tvärtom innebär den föreslagna regleringen att villkor rörande arbeten för vattenverksamhet kan bli föremål för omprövning i större omfattning än vad som är motiverat. Av promemorian framgår nämligen att en obligatorisk omprövning, enligt den föreslagna bestämmelsen, inte skulle förhindra ändringar eller omprövningar av tillståndet enligt andra grunder i 24 kap. miljöbalken.¹ Effekten av detta kan alltså bli flera omprövningar med en högre frekvens än vart tjugonde år, trots att det kanske inte är motiverat i det enskilda fallet.
7. Vidare gäller för vissa verksamheter som pågår under längre tid, att arbeten för vattenverksamhet kommer ingå i ett nät av anordningar och pågå under en längre period. Vid exempelvis tunneldrivning i berg kan arbeten för vattenverksamhet, t.ex. uppförande av pumpanordningar och inkoppling till befintliga pumpanordningar och ledningar, fortskrida under lång tid. I praktiken kan därmed en obligatorisk omprövning, så som förslaget har utformats, riskera att leda till att även befintliga konstruktioner för bortledning av grundvatten omfattas av omprövningen.
8. Ytterligare en aspekt att beakta är att miljötekniskt underlag, miljöbedömningar och av domstolen föreskrivna villkor för verksamheten som huvudregel förhåller sig till den *totala* miljöpåverkan som projektet och verksamheten innebär för sin omgivning. Det skulle vara komplicerat att i såväl tillståndsprövningen som detaljprojekteringen ta hänsyn till att det kommer att ske en omprövning av villkoren för de arbeten som återstår tjugo år efter lagakraftvunnen tillståndsdöm, och därmed en stor risk för ändrade förutsättningar för att bedriva den tillståndsgivna verksamheten. Detta försvårar även avsevärt för tillståndshavare att kontraktera entreprenörer och genomföra entreprenadprojekt.
9. Ytterligare ett skäl till förslaget är att en obligatorisk omprövning av tillståndsvillkor, såvitt avser återstående arbeten för vattenverksamhet, garanterar att verksamheten kan bedrivas på bästa sätt utifrån miljöbalkens krav. Omprövning av villkor i syfte att beakta teknikutveckling som skett sedan tillståndet tagits i anspråk kan emellertid redan ske på ett tillfredställande sätt genom de möjligheter till omprövning som föreskrivs i 24 kap. miljöbalken, exempelvis genom 24 kap. 5 § första stycket p. 1 eller p. 6 miljöbalken. Genom dessa bestämmelser bedöms tillsynsmyndigheter ha verktyg i den ordinarie tillsynen att kunna säkerställa att arbetena fortskrider på ett tillfredställande sätt.

¹ Se promemorian, s. 19.

Ärende M2022/02272

A.3 Ändrade tider för att anmäla oförutsedda skador

10. SKB avstyrker förslaget om ändrade tider för att anmäla oförutsedda skador av följande skäl.
11. Ett av skälen till lagändringen i denna del är att sakägare bör ha en möjlighet till skadereglering efter att arbetet har inletts, och inte endast inom en viss tid efter att arbetstiden har löpt ut. Som mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt noterat i sitt yttrande till regeringen den 23 januari 2018 inom ramen för beredningen av mål M 1333-11, hindrar inte bestämmelsen om tid för att anmäla oförutsedda skador att en anmälan görs redan i ett tidigt skede av arbetstiden.
12. I promemorian behandlas inte närmare skälen för att göra avsteg från gällande regler om rättskraft i dispositiva tvistemål. Det framgår därför inte något bärande skäl för varför sakägares intresse av ersättning ska trumfa tillståndsinnehavares intresse av den trygghet som ett rättskraftigt avgörande medför, när skada redan har kompenserats för. Inte heller behandlas de processekonomiska skäl som motiverar gällande ordning om avgjorda domars rättskraft.
13. Vidare förtydligas inte i promemorian närmare hur den nya bestämmelsen förhåller sig till gällande regler om rättskraft. Det är därför inte möjligt att närmare bedöma effekterna av den föreslagna regeländringen.

Med detta överlämnar SKB sitt remissyttrande till miljödepartementet.

Jessica Palmqvist
Tillförordnad verkställande direktör